

МЕТАДЫ АКТЫЎІЗАЦЫІ ВУЧЭБНА-ПАЗНАВАЛЬНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТАЎ-ПЕРШАКУРСНІКАЎ ПРЫ ВІВУЧЭННІ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Пазнавальная актыўнасць студэнтаў у працэсе навучання з'яўляецца

view metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by **CORE**

provided by Belarusian State Pedagogical University Repository

дзеясцю, у якой зацікаўлены непасрэдна сам студэнт.

Як вядома, ступень пазнавальнай актыўнасці студэнтаў у значнай ступені залежыць ад узроўню іх ведаў па пэўным вучэбным прадмеце. На жаль, прыходзіцца канстатаваць, што ў апошнія гады якасць падрыхтоўкі студэнтаў, якія паступілі на першы курс універсітэта, па агульным прызнанні выклікае занепакоенасць. Не з'яўляецца выключэннем у гэтых адносінах і якасць ведаў першакурснікаў факультэта пачатковай адукацыі па беларускай мове. На нізкі ўзровень падрыхтоўкі іх ускосна ўказвае і той факт, што ў 2013 годзе з 76 залічаных на першы курс дзённай формы атрымання адукацыі тэст па беларускай мове пры паступленні пісалі толькі 40 чалавек (53 %).

Тэндэнцыя зніжэння колькасці студэнтаў, якія выконвалі тэст па беларускай мове, характэрна не толькі для гэтага года. Яна стабільна пра-сочваецца на працягу некалькіх апошніх год. Пра гэта пераканаўча сведчаць даныя табліцы.

Табліца – Колькасць студэнтаў-першакурснікаў факультэта пачатковай адукацыі, якія выконвалі пры паступленні ва ўніверсітэт тэст па беларускай і рускай мовах

Год паступлення	Усяго залічана студэнтаў	Колькасць студэнтаў, якія выконвалі тэст па беларускай мове	%	Колькасць студэнтаў, якія выконвалі тэст па рускай мове	%
2010	115	56	49	59	51
2011	110	65	59	45	41
2012	109	49	45	60	55
2013	76	40	53	36	47

З мэтай вызначэння ўзроўню ведаў па беларускай мове ў 40 студэнтаў, якія пры паступленні ў 2013 годзе выконвалі адпаведны тэст, намі былі прааналізаваны балы пададзеных у прыёмную камісію сертыфікатаў. Пасля гэтага ўсіх студэнтаў мы ўмоўна падзялілі на тры групы: студэнты з выдатнымі ведамі; студэнты з добрымі ведамі; студэнты са здавальняючымі ведамі. У першую групу ўвайшлі студэнты-першакурснікі, якія ў выніку цэнтралізаванага тэсціравання атрымалі 50 і больш балаў са ста магчымых.

Другую групу склалі тыя, хто набраў ад 41 да 50 балаў. Да трэцяй групы былі аднесены студэнты з баламі 40 і ніжэй.

Праведзеныя намі матэматычныя падлікі дазволілі ўстанавіць, што групу з выдатнымі ведамі па беларускай мове склалі 12 чалавек, або 30 % ад агульнай колькасці залічаных на факультэт студэнтаў. У групу з добрымі ведамі ўвайшлі 8 студэнтаў (20 %). Самай шматлікай аказалася група першакурснікаў са здавальняючымі ведамі – 20 студэнтаў, або 50 % ад залічаных.

Такім чынам, студэнты-першакурснікі факультэта са здавальняючымі ведамі па беларускай мове разам з тымі студэнтамі, якія залічаны на аснове тэста па рускай мове, складаюць большасць – 56 чалавек (73 %).

У сувязі з такім нізкім узроўнем моўнай падрыхтоўкі студэнтаў-першакурснікаў перад выкладчыкам беларускай мовы стаіць складаная задача – забяспечыць неабходны ўзровень іх вучэбна-пазнавальнай актыўнасці на практычных занятках.

У якасці сродкаў актывізацыі пазнавальнай дзейнасці студэнтаў мы выкарыстоўваем змест вучэбнага прадмета, метады і прыёмы навучання беларускай мове.

Шматгадовая практыка паказвае, што найбольш эфектыўнымі ў плане актывізацыі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці студэнтаў-першакурснікаў на практычных занятках па беларускай мове з'яўляюцца наступныя метады:

- праблемнае выкладанне матэрыялу (пастаноўка вучэбнай праблемы, фармулёўка магчымых варыянтаў гіпотэзы, аналіз матэрыялу, вырашэнне праблемы ў працэсе гутаркі са студэнтамі);
- з'яўшчыная гутарка (пастаноўка спецыяльна падобраных пытанняў, якія падводзяць студэнтаў да самастойнага адкрыцця новага на аснове аналізу, выканання пэўных вучэбных аперацый; студэнты самі выводзяць новыя паняцці, фармулююць правілы);
- метады практыкаванняў (на практычных занятках практыкаванні займаюць да 80 % часу, таму вельмі важна, каб яны былі мэтанакіраваныя і выкарыстоўваліся ў пэўнай сістэме);
- метады моўнага аналізу (арганізацыя аналітычнай дзейнасці студэнтаў у працэсе фанетычнага, лексічнага, словаўтваральнага, марфемнага, марфалагічнага, сінтаксічнага разбору);

- метада граматычнага мадэліравання (абагульненне вывучанага вучэбнага матэрыялу ў выглядзе граматычных схем, мадэлей, якія ілюструюць асобныя структурныя элементы і сувязі паміж імі);
- дыскусія з альтэрнатыўнымі варыянтамі (аналіз пэўных праблем і ўласны падыход да іх вырашэння; заняткі можна праводзіць у форме пасяджэння «Круглага стала», «Дыскусійнага клуба», «Прэс-канферэнцыі»);
- алгарытмізацыя (метады звязаны з распрацоўкай алгарытмаў – сукупнасці правіл, якія вызначаюць паслядоўнасць рашэння граматычных задач, і выкананнем адпаведных вучэбных дзеянняў, што падводзяць да вываду).